

найкращих у Європі. При цьому основними критеріями є якість води, безпека, що включає систему рятувних і сповіщальних заходів, послуги, що надаються на пляжах тощо. 91% усіх туристів, що відвідують Іспанію - жителі європейських країн. За даними іспанського Міністерства промисловості, туризму і торгівлі, найбільшим попитом користуються курорти Канарських островів (26,2% від загального числа туристів), Каталонії (23,7%), Андалусії (13,7%), Валенсії (8,2%) і Балеарських островів (6%).

*Висновки.* Іспанія має значні переваги в туристичній галузі. Туризм як високоприбуткова галузь впливає на економіку Іспанії. Завдяки туризму підвищився рівень життя населення, а географічне положення Іспанії, її природнокліматичні ресурси, культурно - історичні визначні пам'ятки стають благом, що приносить велику економічну користь.

1. Франческо Франжіаллі. Тенденції розвитку міжнародного туризму. — К, 2002. — 68 с.
  2. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг, гостеприимство, туризм. — М.: ЮНИТИ, 1998. — 245 с.
  3. Романенко О.В. Системи гостинності в туризмі //Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія №4, К.: 2009. - Випуск 10 (20). С.85-89.
  4. Офіційний сайт Світової організації туризму. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://unwto.org/>.
  5. Інформаційний веб-сайт. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.spain.com.ua/ua/turismo\\_ispania](http://www.spain.com.ua/ua/turismo_ispania).
  6. Secretaria de Estado de Turismo y Comercio // <http://www.mcx.es/turismo/default.htm>.
  7. WTO World tourism barometer. - Madrid, 2004. - Volume 2, №1. - 23 s.
- Романенко О.В. Туризм: корекційна педагогіка, фізичне виховання. Практикум наукових досліджень: Навч. посіб. для студ. пед. вищ. навч. закл. — К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2012 - 345 с.

УДК 911.3

Капланець М.М.

## ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ АВСТРІЇ

У статті досліджено рекреаційно-туристичний потенціал Австрії. Розглянуто її історико-культурний, природний потенціал, а також розвиток інфраструктури.

Ключові слова: Австрія, туристсько-рекреаційні ресурси, інфраструктура,

В статье исследовано рекреационно-туристический потенциал Австрии. Рассмотрены ее историко-культурный, природный потенциал, а также развитие инфраструктуры.

Ключевые слова: Австрия, туристическо-рекреационные ресурсы, инфраструктура.

The article is devoted to the development of recreational and tourist potential of the Austria. Consided historical and cultural, natural potential and infrastructure development.

Keywords: Austria, tourism and recreation resources, infrastructure.

*Постановка проблеми.* Австрія посідає перше місце, серед країн Європи, по щорічно отриманому прибутку від туризму. У 2010 р. Австрія

отримала 18,7 млн. доларів прибутку від іноземних туристів. Туризм – один з головних джерел доходу Австрії. Кількість іноземних туристів що відвідало країну в 2010 р. склала 22 млн. осіб. Тільки з України до Австрії в 2010 р. виїхало 66,4 тис. осіб, з яких 13,1 тис. організовані туристи. [15] В Австрії багато об'єктів національного значення, а також об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО. Вдале географічне положення країни, її економічна та політична стабільність, розвинута інфраструктура сприяють стрімкому розвитку туристичного бізнесу. Сфера туризму в Австрії постійно розвивається. Вивчення сфери економіки країни та ознайомлення з її нововведеннями можна використовувати як для розробки нових туристичних маршрутів по Австрії так і для розвитку туристичного бізнесу в Україні.

*Виклад основного матеріалу.* Австрійська Республіка, держава в Центральній Європі площею у 83,9 тис. км<sup>2</sup>. Вона межує на півночі з Німеччиною та Чехією, на заході – з Швейцарією та Ліхтенштейном, на півдні – з Італією та Словенією, на сході – зі Словаччиною та Угорщиною. Країна поділяється на дев'ять федеральних земель. Офіційна мова – німецька, регіональні мови: словенська, хорватська та угорська. Грошова одиниця – євро, до впровадження євро – австрійський шилінг. Член ООН та ЄС. [9, с. 5]. Клімат в Австрії помірний. У західних районах країни помітний вплив Атлантики, а в горах і на сході він більш континентальний. Найбільш холодний місяць – січень. Річна кількість опадів на сході Австрії десь близько 600 мм, а на заході - до 2000 мм. У високогірних районах сніговий покрив тримається до 8 місяців на рік. Це сприяє стрімкому розвитку гірськолижних курортів країни. [9, с. 17]

Приблизно три чверті території Австрії займають *гори* і тільки 7% рівнини. Країна є частиною системи складчастих гір Альп. Близько двох третин її площі зайнято горами Східних Альп. На півночі і сході Альпи переходять у зону північного передгір'я Альп, що простирається між Альпами і масивом Чеський Ліс у Чехії. Тут багато озер і лісів, а там, де ліси вирубані, знаходяться прекрасні сільськогосподарські угіддя. [8]

Єдина судноплавна *річка* – Дунай. Урізноманітнюють ландшафт численні *озера*, їх близько 580. Між Боденським озером на заході Австрії і озером Нойзідлерзеє на сході країни є близько ста великих і майже тисяча маленьких гірських озер, ставків. Держава дбає про чистоту вод в озерах. Особливу привабливість має озеро Нойзідлерзеє або «Віденське озеро». [11]

В Австрії розвинене рибальство і полювання. Деякі готелі Австрії об'єдналися в маркетингові союзи, щоб ефективніше пропонувати туристам відпочинок у поєднанні з риболовлю. [8] Країна багата на такі природно-антропогенні ресурси: «Будинок метеликів», акваріум «Будинок моря», зоопарк Шенбрунн (Відень); зоопарк рептилій «Хапп», парк Айзенберг (Каринтія). [10] Більшість *музейів та галерей* Австрії знаходиться в столиці країни. Їх кількість – вражаюча. Найцікавіші з них: Музей історії мистецтв, галерея Альбертіна, музей сучасного мистецтва

або фонд Людвіга, палац Ліхтенштейн, музей етнології, Дім музики, воєнно-історичний музей, музей трамваїв, музей Зігмунда Фрейда, музей історії міста Відень, дитячий музей Зум, музей шнапсу, музей театру, Віденський дім мистецтв, єврейський музей та багато інших.

Таблиця 1. Основні музеї Австрії

| Назва українською                        | Місто розташування | Оригінальна назва                                                    | Офіційний сайт                                                                                |
|------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Музей історії мистецтв                   | Відень             | Kunsthistorisches Museum                                             | <a href="http://www.khm.at/">http://www.khm.at/</a>                                           |
| Галерея Альбертіна                       | Відень             | Albertina                                                            | <a href="http://www.albertina.at/">http://www.albertina.at/</a>                               |
| Галерея Бельведер                        | Відень             | Österreichische Galerie Belvedere                                    | <a href="http://www.belvedere.at/">http://www.belvedere.at/</a>                               |
| Кришталеві світи Сваровські              | Тіроль             | Swarovski Kristallwelten                                             | <a href="http://www.swarovski.com/kristallwelten">http://www.swarovski.com/kristallwelten</a> |
| Музей сучасного мистецтва Фонду Людвіга  | Відень             |                                                                      | <a href="http://www.mumok.at/">http://www.mumok.at/</a>                                       |
| Музей сучасного мистецтва                | Лінц               | Lentos Kunstmuseum                                                   | <a href="http://www.lentos.at/">http://www.lentos.at/</a>                                     |
| Музей бароко                             | Зальцбург          | Salzburger Barockmuseum                                              | <a href="http://www.barockmuseum.at/">http://www.barockmuseum.at/</a>                         |
| Палац Ліхтенштейн                        | Відень             | Das Haus Liechtenstein                                               | <a href="http://www.liechtensteinmuseum.at/">http://www.liechtensteinmuseum.at/</a>           |
| Музей етнології                          | Відень             | Museum für Völkerkunde                                               | <a href="http://www.ethnomuseum.ac.at/">http://www.ethnomuseum.ac.at/</a>                     |
| Австрійський музей прикладного мистецтва | Відень             | Österreichisches Museum für Angewandte Kunst / Gegenwartskunst (MAK) | <a href="http://www.mak.at/">http://www.mak.at/</a>                                           |
| Музей природної історії                  | Відень             | Naturhistorische Museum                                              | <a href="http://www.nhm-wien.ac.at/">http://www.nhm-wien.ac.at/</a>                           |
| Музей сучасного мистецтва                | Зальцбург          | Museum der Moderne                                                   | <a href="http://www.museumdermoderne.at/">http://www.museumdermoderne.at/</a>                 |
| Музей-панорама битви у гори Ізель        | Інсбрук            |                                                                      |                                                                                               |
| Музей тірольських гірських стрільців     | Інсбрук            |                                                                      |                                                                                               |
| Замок Хокостервіц                        | Каринтія           |                                                                      |                                                                                               |
| Замок Раппотенштайн                      | Нижня Австрія      |                                                                      |                                                                                               |
| Замок Хельбрунн                          | Зальцбург          | Schloss Hellbrunn                                                    | <a href="http://www.hellbrunn.at/en/">http://www.hellbrunn.at/en/</a>                         |
| Замок                                    | Зальцбург          |                                                                      |                                                                                               |

| Назва українською                               | Місто розташування | Оригінальна назва | Офіційний сайт                                                                                        |
|-------------------------------------------------|--------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Хоензальцбург                                   |                    |                   |                                                                                                       |
| Бург Шлайнінг <sup>[1]</sup>                    | Бургенланд         |                   |                                                                                                       |
| Замок Корнберг                                  | Грац               |                   |                                                                                                       |
| Замок Амбрасс                                   | Інсбрук            |                   |                                                                                                       |
| Замок Брук <sup>[2]</sup>                       | Лінц               |                   |                                                                                                       |
| Рігерсбург <sup>[3]</sup>                       | Штрирія            |                   |                                                                                                       |
| Музей зброї                                     | Грац               |                   |                                                                                                       |
| Музей «Хальштадтські соляні копальні»           | Хальтштадт         |                   |                                                                                                       |
| Музей Соцесьон                                  | Зальцбург          |                   |                                                                                                       |
| Музей Кароліно Аугустеум                        | Зальцбург          |                   |                                                                                                       |
| Меморіальна квартира Моцарта («Будинок Фігаро») | Зальцбург          |                   | <a href="http://www.mozarteum.at/en/museums.html">http://www.mozarteum.at/en/museums.html</a>         |
| Кунстхаус (Грац)                                | Грац               | Kunsthhaus Graz   | <a href="http://www.museum-joanneum.at/de/kunsthhaus">http://www.museum-joanneum.at/de/kunsthhaus</a> |

Примітки:

1. На його території розташовується Музей Середньовіччя
2. На його території розташовується Музей творчості і традицій Східного Тіролю
3. На його території розташовується Музей відьом

Австрія – країна *театру і музики*. Віденська державна опера входить до п'ятірки кращих оперних театрів світу. Також варті уваги - Віденська народна опера, Віденський Концертхаус, Віденський театр, Російський клуб, в якому регулярно проходять концерти відомих виконавців і початківців. Серед палаців і замків Австрії можна виділити наступні: Бельведер, Шенбрунн, Палац Ліхтенштейн, Палацовий комплекс Хофбург. В країні дуже багато *соборів і церков*. Так тільки у Відні – Крипта, Синагога, Собор Святого Стефана, Церква Августинців, Мальтійська церква, Церква Дев'яти ангельських Хорів, Капуцінеркірхе, Церква Марії Переможниці, Церква Святого Михайла, Церква Святого Петра, Шотландський монастир та інші. [3]

Крім такого великого різноманіття цікавих міст в Австрії є ще *міста* що занесені до списку ЮНЕСКО. [13]

Таблиця 2. Об'єкти в Австрії внесені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, розташовані в порядку їх додавання

| № | Назва                            | Розташування                         | Час створення             | Рік внесення до списку | №   |
|---|----------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|------------------------|-----|
| 1 | Історичний центр міста Зальцбург | Місто:Зальцбург<br>Федеральна земля: | Середні віки<br>— XIX ст. | 1996                   | 784 |

| № | Назва                                                                                                 | Розташування                                                                                                 | Час створення     | Рік внесення до списку | №    |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------|------|
|   | (нім. <i>Historisches Zentrum der Stadt Salzburg</i> )                                                | Зальцбург                                                                                                    |                   |                        |      |
| 2 | Палац і сади Шенбрунн (нім. <i>Schloss Schönbrunn und Garten</i> )                                    | Місто: Відень<br>Федеральна земля: Відень                                                                    | XVIII ст.         | 1996                   | 786  |
| 3 | Культурний ландшафт Хальштатт-Дахштайн (нім. <i>Hallstatt-Dachstein Salzkammergut</i> )               | Федеральна земля: Верхня Австрія, Зальцбург, Штирія                                                          |                   | 1997                   | 806  |
| 4 | Залізниця Земмерінг (нім. <i>Semmeringbahn</i> )                                                      | Найближче місто: Мюрццушлаг<br>Федеральна земля: Штирія, Нижня Австрія                                       | 1848 — 1854 рр.   | 1998                   | 785  |
| 5 | Історичний центр міста Грац та замок Еггенберг (нім. <i>Altstadt von Graz und Grazer Schloßberg</i> ) | Місто: Грац<br>Федеральна земля: Штирія                                                                      |                   | 1999                   | 931  |
| 6 | Культурний ландшафт Вахау (нім. <i>Wachau</i> )                                                       | Долина Дунаю між містами Мельк і Кремс<br>Федеральна земля: Нижня Австрія                                    |                   | 2000                   | 970  |
| 7 | Культурний ландшафт Ферте — Нойзідлер (нім. <i>Kulturlandschaft Fertö-Neusiedlersee</i> )             | Найближче місто: Апетлон<br>Федеральна земля: Бургенланд (Спільно з Угорщиною)                               |                   | 2001                   | 722  |
| 8 | Історичний центр Відня (нім. <i>Altstadt von Wien</i> )                                               | Місто: Відень<br>Федеральна земля: Відень                                                                    |                   | 2001                   | 1033 |
| 9 | Доісторичні стоянки в районі Альп (нім. <i>Prähistorische Pfahlbauten um die Alpen</i> )              | Федеральні землі: Верхня Австрія і Каринтія спільно з Італією, Німеччиною, Словенією, Францією та Швейцарією | V-I тис. до н. е. | 2011                   | 1363 |

Австрія – один з визнаних світових лідерів з *гірськолижного туризму*, тільки в її гірській частині розміщено понад 20 тис. готелів. Безліч великих і маленьких гірськолижних курортів розташовані переважно в південно-західній частині Австрії. Всього виділяється 6 *гірськолижних зон*: Форарльберг що межує на заході зі швейцарськими Альпами, на сході з хребтом Арльберг, Тіроль, земля Зальцбург з великим курортним комплексом «Зальцбург-Шпор-Вельт-Амаде»; Каринтія на самому півдні країни, Штирія, Центральна Австрія. Більшість австрійських курортів розташовані на висоті від 1800 до 2000 м. в середині зими тут застосовують штучний сніг, так як низька температура вночі чергується з таненням снігу вдень, в результаті чого утворюється змерзла корка. Однак це не властиво для курортів у районі Арльбергу, у західній частин Тіролю, таких як Санкт-Антон, Лех, Цюрсі. Тут блискучі снігові показники і довгі траси. Спокійне і вишукане нічне життя є важливим достоїнством австрійських курортів для багатьох постійних відвідувачів.

Головною особливістю Австрії для мандруючих по гірським курортам на машині є *транспортна магістраль* долини Інн, що проходить по землі Тіроль від Ландеку через Інсбрук до Куфштайну. Ця дорога відносно надійна, крім випадків поганої погоди. [2] Як і в більшості країн ЄС готелі Австрії оцінюються за п'ятизірковою системою. Рейтинг готелю визначається асоціацією готельної індустрії. В сільській місцевості нерідко трапляються так звані некатегорійні готелі – невеликі будинки, які найчастіше обслуговуються фермерською родиною. Приклади найкращих п'ятизіркових готелів: Готель «Palais Coburg», «Hotel Hilton Vienna», «Hotel Hilton Plaza Vienna», «Grand Hotel», «The Ring», «Hotel Sacher». [3]

Австрія має великий вибір різноманітних *закладів харчування* – від маленьких кафе до шикарних ресторанів. Туристи мають можливість повечеряти в закладах харчування які колись відвідували митці, або провести вечір у затишному кафе під звуки живої музики, також на туристів завжди чекають паби, бістро, піцерії та тематичні кафе. Країна багата на унікальні ресторани, наприклад в столиці, в ресторані «Beim Novak» відвідувачі можуть скуштувати фірмове блюдо «Запечена летюча миша». Віденські *кав'ярні* – явище не меншої чарівне, ніж опера чи картинна галерея. Зазвичай вони поділяються за статевою ознакою, на чоловічі і жіночі. Кав'ярня «Kaffehaus» славиться своїми іграми такими як шашки, шахи та більярд. Особливість «Cafe Konditorei» є пастельні янголята які розташовані на стінах і на тортах зі збитими вершками, що стоять на кожному столі. [12]

Таблиця 3. Туристко-рекреаційне районування Австрії

| Назва земель | Рекреаційні ресурси                                                                                                 |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Бургенланд   | Озеро Нойзидзеє, Національний парк, палац Естерхазі, монастирі, лісопарк, пташиний заповідник, парк «Казковий ліс». |

| Назва земель   | Рекреаційні ресурси                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Каринтія       | Музей гірничої справи, музей сільського господарства, парк Мінімундус, планетарій, зоологічний сад (рептилії), Європапарк, обсерваторія Кройцберг, палац Магерегг, велика кількість озер, музей ляльок Риль, фортеця Порція, музичні фестивалі.   |
| Нижня Австрія  | озера Лунцерзеє і Ерлауфзеє, монастирі та Абатства, парки розваг, фортеця «Дюрнштайн» велика кількість палаців, Франценсбург, Національний Парк Донау-Ауен.                                                                                       |
| Верхня Австрія | Паровоз Шафберг, Національний Парк, сталактитові і крижані печери та печера «мамонта», соляні копальні, парк Шіндльбах та заповідники, зоопарки, ігровий майданчик «Дикий Захід», фестиваль камерної музики.                                      |
| Зальцбург      | Велика кількість озер, лісопарк Ферляйтен, Національний парк Високий Тауерн, крижані печери, музей іграшок, Будинок природи, зоопарк та жартівливі фонтани – сюрпризи, музичні фестивалі.                                                         |
| Штирія         | Гірськолижні центри, монастирі, замок Корнберг, лісопарки, Абатства та монастирі.                                                                                                                                                                 |
| Тіроль         | Велика кількість озер, ігровий парк, Альпійський зоопарк з круговою панорамою, концерти в палаці Амбрас та фестиваль старовинної музики.                                                                                                          |
| Форарльберг    | Боденське озеро, пташиний заповідник та зоопарк «Софарі», музичні фестивалі, Абатства та монастирі.                                                                                                                                               |
| місто Відень.  | Віденська державна опера, театри «Бургтеатр» і «Фолькс опер», Альбертіна, Стефанплатц, собор Святого Стефана, церква Святого Рупрехта, площа «Ам Гоф», палац Бельведер, палац Хофбург, палац Шенбрунн, Зоологічний парк, церква Святого Рупрехта. |

На основі адміністративного поділу в Австрії можна виділити *туристко-рекреаційні регіони*.

*Бургенланд* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на самому її сході. Столиця землі Бургенланд місто Айзенштадт. [9] В провінції багато озер, наприклад озеро Нойзідлерзеє – єдине у Європі степове озеро. Кожен рік, з липня по серпень, на озерах Бургенланду поводитьсь «Озерний фестиваль». А на схід від озера Нойзідлерзеє біля міст Іллітц і Апетлон розташовувався всипаний крихтними озерцями і ставками Національний парк. [11] Тим хто цікавиться музикою цікаво буде відвідати концерти Гайдна в палаці Естерхазі які проводяться з вересня по жовтень. [8]

*Каринтія* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на самому її півдні. Різноманітність та нові враження туристам гарантує вже сам ландшафт Каринтії, розташованої між найвищою вершиною Австрії - Гросглокнер (3.798 метрів) в Альпах і горами Караванке на півдні провінції. В столиці цих земель – м. Клагенфурт можливо відвідати музей гірничої справи, музей сільського господарства, парк Мінімундус,

планетарій, зоологічний сад (рептилій), обсерваторію Кройцберг, Палац Магерегг, зоологічний сад, Європапарк, здійснити прогулянки по озеру на катері. У цій федеральній землі розташувалося кілька найвідоміших, а влітку і найтепліших, озер. Крім великих озер, таких як Вертерзеє, Оссіахерзеє, Мільштаттерзеє і Вайсензеє, у Каринтії є й багато також популярних дрібних озер які за чудову якість їх води нагороджені європейської премією з екології «Tourism for Tomorrow Award». Крім того існують і гарячі джерела, що мають чудовий оздоровчий ефект. [11] Для мандрівників що захоплюються мистецтвом вартро відвідати театральні вистави у фортеці Порція та на руїнах замку Петерсберг а також музичні фестивалі районі Мільштатту. [8]

*Нижня Австрія* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на північному сході країни. У Нижній Австрії озера Лунцерзеє і Ерлауфзеє знаходяться у мальовничому підніжжі Альпійських гір, їх кришталево чиста вода, як магніт привертає увагу купальників і любителів віндсерфінгу. Національний Парк Донау-Ауен – за кількістю земель багатих річками, озерами і болотами є найбільшим у Центральній Європі місцем існування для більш, ніж 5000 видів тварин і птахів. Землі Нижньої Австрії привертають до себе увагу туристів своїми монастирями та абатствами. В районі Зайтенштетен знаходиться Абатство ордена бенедиктинців в якому знаходяться фрески Альтомонте і Трогіра і художня галерея. У районі Мельк знаходиться Абатство бенедиктинців - шедевр австрійського бароко. Дітям цікаво буде відвідати лісопарк і парк ігрових атракціонів в районі Штадт Хааг, парк динозаврів у районі Трайсмауер, музей ляльок у районі Вальднойкірхен-ан-дер-Така. Земля Нижня Австрія має величезну кількість замків, фортець та палаців. Найвідоміші з них: фортеця «Дюрнштайн», у районі Хайденрайхштайну – замок XVI ст. обнесений ровом, у районі Рігерсбургу – найкрасивіший палац в Нижній Австрії побудований у стилі бароко, у районі Пілграм – палацовий музей з тематичними експозиціями, руїни замку Куенрінг XIII століття, літня резиденція Франценсбург, музей в палаці Атценбругг. [11]

*Верхня Австрія* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на самої її півночі багата на великі та маленькі озера. Так озеро Вольфгангзеє популярне курортом Санкт-Вольфган. Озеро Іррзеє, як і більшість озер у Верхній Австрії ідеальні для плавання і водних видів спорту. Дуже популярні у мандрівників Національний Парк розташований в районі Пірна-Айзенвурцен, сталактитові і крижані печери та печера «мамонта» в районі Обертрауну, соляні копальні землі Халльштатт та Бад Ішль, парк Шіндльбах та найбільший в Австрії ігровий майданчик «Дикий Захід» в районі Наттербах. [11]

*Зальцбург* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться в центрі країни. Зі столиці цієї федеральної землі міста Зальцбургу можна легко дістатися і відпочити в розташованих посеред луків і полів озерах Обертрумерзеє, Маттзеє, Валлерзеє. А з берегів озера Целлерзеє, що знаходиться поряд з курортним містечком Цель-ам-Зеє, відкривається

чудовий вид на покриті льодом вершини Альпійських гір у Національному парку Високий Тауерн. На землях Зальцбургу розташована велика кількість монастирів та абатств: Абатство ордену бенедиктинців – найстаріший монастир в Австрії (Зальцбург); монастир бенедиктинців, монастир монахів-францисканців (Нонберг); Соборна церква, заснована як абатство ордену бенедиктинців (Маттзее) та інші. В районі Верф є лісопарк Ферляйтен та крижані печери. У місті Зальцбург – музей іграшок; Будинок природи, а в районі Хельбрун – зоопарк та жартівливі фонтани – сюрпризи. [14] В місті Зальцбург щорічно відбуваються події музичного життя: Моцартівський тиждень, Великодній фестиваль, Зальцбурзький фестиваль на Трійцю, концерти у фортеці Хоензальцбург, Дні культури в Зальцбурзі, Передріздвяні концерти. [8]

*Штирія* – федеральна провінція Австрії. Столиця Штирії м. Грац. Основний гірськолижний центр Штирії, Шладмінг, розташований на висоті 750 метрів над рівнем моря, сезон відпочинку тут триває з листопада по квітень. Місце для гірськолижного катання знаходиться на висоті 2700 метрів, при цьому 250 кілометрів гірськолижних спусків обслуговується 85 підйомниками. У Штирії, де не так багато озер, найбільш привабливим для відпочинку є озеро Грундлзее, Алтаусеерзее, Топлітцее та Штубенбергзее. Привабливі для мандрівників колишній монастир августинців в районі Пеллау; самий старовинний в Австрії монастир чернечого ордену цистерціанців, в районі Рейн; фортеця, побудована для захисту від нападу турецьких військ, в районі Рігерсбург; замок Корнберг, лісопарки в районах Герберштайн та Маутерн. [11]

*Тіроль* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на заході країни. Столиця Тіролю м. Інсбрук. Тіроль прекрасний у будь-яку пору року, особливо для тих, хто любить активний відпочинок. Влітку можна піти в турпоходи, а взимку покататися на гірських лижах. Прекрасний альпійський ландшафт Тіролю прикрашають багато красивих озер, найбільше з яких, озеро Ахензее, основні придатні для плавання озера Піллерзее, Шварцзее та Валхзее. У підніжжя найкрасивіших доломітних гір розташоване найбільше у Східному Тіролі озеро Трістахерзее. Також варті уваги – Національний Парк Високий Тауерн, що займає площу у 1187 км<sup>2</sup>., Альпійський зоопарк з круговою панорамою, концерти в палаці Амбрас та фестиваль старовинної музики [4]

*Форарльберг* – федеральна провінція Австрії, що знаходиться на самому заході країни. Одне з популярних для відвідування місць - Боденське озеро довжиною в 63 км і шириною до 15 км, що на самому заході Австрії і своїми берегами також виходить і в Швейцарію, і в Німеччину. Щоб насолодитися всією величчю озера необхідно піднятися на підйомнику на вершину гори Пфандер (1.062 м), яка розташована недалеко від Брегенцу, столиці федеральної землі Форарльберг. На південь від Брегенцу в дельті Рейну розташовано пташиний заповідник та зоопарк «Софарі». [11] Туристи які цікавляться музикою мають можливість

побувати на фестивалі Весна в Брегенці та на Шубертівському фестивалі в районі Фельдкірх. [8]

*Місто Відень* – столиця Австрії. Відень є третім містом-резиденцією ООН після Нью-Йорка і Женеви. Міжнародний Віденський Центр (так званий UNO-City) включає МАГАТЕ, УНЗ ООН, Організації ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) тощо. У Відні містяться штаб-квартири інших міжнародних організацій: ОПЕК, ОБСЄ тощо. Відень – одне з найвідоміших міст світу, завдяки своїм не повторним пам'яткам історії, архітектури та культури. Місто славиться своїми музичними традиціями. Найбільш відомі театри Відня – Віденська державна опера, «Бургтеатр» і «Фольксопер». [5] Архітектура Відня різноманітна, її палаци зачаровують. Найбільш вражаючий з них це Палац Бельведер - зведений за наказом принца Євгенія Савойського (1663 – 1736 рр.). З давніх часів Палац майже не змінився, за винятком неіснуючого нині звиринцю у верхній частині парку і сильно переробленої оранжереї біля Нижнього палацу. [1] Зацікавлює величний комплекс імператорського палацу Хофбург (XIII-XIX ст.), побудований на місці баварського форту (1278 р.). Зараз в Хофбурзі знаходиться ряд урядових організацій країни та ОБСЄ. У приміщеннях палацу розташовані також Іспанська школа верхової їзди, виставка скарбів «Шатцкаммер», окремих зал «Бургундської скарбниці», імператорський зал прийомів і спальня кайзера Франца-Йосипа. [3]

Палац Шенбрунн – літня резиденція Габсбургів. Подібно Петергофу та Версалю, це – ансамбль, що об'єднує архітектуру і природу, де парк стає продовженням палацу. У 1752 р. у парку палацу Шенбрунн був заснований Зоологічний парк.

Визначні площі Відня: Стефанплатц – площа Святого Стефана зі знаменитим собором, на ім'я якого вона названа. Під собором знаходяться стародавні катакомби – місце поховання представників династії Габсбургів; Площа «Ам Гоф» – «При дворі». Протягом століть вона була базарного площею. У центрі площі «Марієнзойле» – колона на честь Діви Марії, пам'ятник Тридцятилітньої війни.

Найдавніша церква Відня – церква Святого Рупрехта, Рупрехтс-кірсі яка закладена у 740 році зальцбурзьким архієпископом на місці «Будинку для молитов та роздумів». [5] Віденські кафе і ресторанчики – невід'ємний атрибут міста, наприклад Штефансдом або «кривий дім» Хундертвассерхауз. Віденські кафе – найстаріші у світі. Найбільш відомі класична «Марія Терезія», фешенебельний «До-енд-Ко», модерністський «Музеум», а також «Моцарт», «Фіакр», «Централ», «Меланж» і «Демель», улюблене кафе Фрейда – «Ландман», респектабельне «Захер» і «Хавелка», стіни якого прикрашають картини, залишені в якості оплати відомими художниками, а також «Доммайер», в якому дебютував Штраус. [6] Околиці Відня не менш гарні, ніж сама столиця. На березі Дунаю, в 70 км на захід від Відня, лежать руїни фортеці Дюрнштейн (XII ст.). У Туллне, в замку Атценбург весь рік йдуть концерти, присвячені Шуберту. У 25 км на північний захід від Відня розташовані цистеріанській монастирі Хейлігенкрейце. У

Гумпольдскірхене височіє замок німецьких лицарів з парафіяльною церквою Св. Михайла і статуєю Св. Непомука на мальовничому мосту, а також знамениті винні підвали. Зовсім поруч з Віднем знаходиться містечко Клостернойбург, де місцеві ченці виробляють вино вже майже тисячу років, тому місцева школа виноробства вважається однією з найстаріших у Європі. [7]

*Висновки.* Австрія – розвинута країна з великою кількістю туристсько-рекреаційних ресурсів. Країна щорічно приймає величезну кількість туристів. Особливий інтерес представляють культурно-історичні пам'ятки Австрії. Неповторні старі міста Лінц, Клагенфурт та Інсбрук. Сфера туризму в Австрії стрімко розвивається та є прикладом для багатьох країн світу, в тому числі і для України – все зростаючий попит туристів на подорожі до Австрії, може підштовхнути туристичний бізнес в Україні на розробку та впровадження нових напрямки для мандрівок по Австрії; вивчення досвіду австрійського туристичного бізнесу дозволить зробити сферу туризму в Україні більш привабливою для закордонних та вітчизняних туристів, підвищити якість туристичних послуг та розвинути туристичну інфраструктуру і як наслідок – зробити туристичну галузь України однією з прибуткових галузей економіки.

1. 100 мест на земле, которые необходимо увидеть /Авт.-сост.Т.Л. Шереметьева. – М.:АСТ;Мн.: Харвест.2007.-304 с.:ил.
2. Издательство: Вокруг света «Горнолыжные курорты западной европы» Москва 2006. - 288с.
3. Издательство: «Афиша индастриз» Вена, путеводитель. Москва 2001. - 327с.
4. Издательство Аякс. «Тироль. Путеводитель серии "Полиглот"» Москва 2004.- 98с.
5. Издательство Аякс. «Вена. Путеводитель серии "Полиглот"» Москва 2004. - 96с.
6. Издательства: АСТ, Астрель, «Вена. Путеводитель» 2007. - 160 с.
7. Издательство: АСТ «Вена. Иллюстрированный путеводитель» 2005. - 288 с.
8. Издательство: АСТ «Австрия. Путеводитель» 2005. - 384 с.
9. Путеводитель Австрия. Ле пти Фюте. Изд. 5-е. — М.: Авангард, 2005. — 178 с.
10. Відпустка в Австрії. Офіційний путівник <http://www.austria.info>
11. Все про Австрію <http://www.avstrija.at/>
12. Лучший поиск туров <http://countries.turistua.com>
13. Офіційний сайт всесвітньої спадщини ЮНЕСКО <http://whc.unesco.org>
14. Путівник: Зальцбург, Австрія <http://www.worldtg.ru/>
15. Державна служба статистики України. Виїзд громадян України за кордон за країнами, до яких вони виїжджали, у 2011 році <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 911.3

Явкін В.Г., Фостій В.В., Кирпушко Я.В.

## ПОТЕНЦІАЛ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ ТА СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ГОСТИННОСТІ В КАРПАТАХ

Проаналізовано особливості розподілу доходів населення та витрат на туристичні послуги за областями України, що опосередковано визначає купівельну